

เทศน์อบรมฆราวาส

ณ โรงเรียนวัดวชิรธรรมสาธิต ซอยสุขุมวิท ๑๐๑/๑ กรุงเทพฯ

เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕ [เย็น]

“ให้มีเครื่องหมายพุทธศาสนาประจำตัว”

ในขณะที่เทศน์กรุณาให้งดการถ่ายภาพทั้งหมดนะ อย่าได้มีการถ่ายภาพในเวลาเทศน์เลย และเสียงอะไรก็ตามที่กระทบกระเทือนเป็นข้อขัดต่อการแสดงธรรมให้หมด ไม่อย่างนั้นจะไม่สะดวกในการเทศน์ และการฟังก็ไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร จึงกรุณาทราบทั่วกัน ไปที่ไหนมักได้เตือนเสมอเกี่ยวกับการถ่ายภาพนะ

วันนี้ก็เป็นโอกาสอันดีงามของบรรดาพี่น้องทั้งหลาย ที่ได้ร่วมมือร่วมใจกันมาบริจาคมหาทานเพื่อชาติไทยของเรา สิ่งที่น่ามาบริจาคซึ่งเป็นด้านวัตถุนั้นคือทองคำ ดอลลาร์ เงินสด นี่เป็นวัตถุไทยทานที่พี่น้องทั้งหลายจะบริจาคณาเข้าสู่คลังหลวง แล้ววันนี้เป็นงานมหามงคลของพี่น้องทั้งหลายเราทั่วหน้ากัน โดยมีท่านพระครูปลัดอวยชัย ภูทกจาโร ประธานมูลนิธิวัดกรรมวิธานธรรมศึกษา คุณวัฒนา แซ่ไพเราะ ส.ส.เขตพระโขนง และคุณโกศล พลกลาง ผู้อำนวยการโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต ได้มาก่อตั้งและเป็นประธานในงานมหากุศลครั้งนี้ นับว่าเป็นมหามงคลแก่พี่น้องชาวไทยเรา

ตามธรรมดาในงานทุกอย่างไปต้องมีหัวหน้า มีผู้นำ เช่นเดียวกับในครอบครัวของเราก็มีผู้นำในครอบครัว คือพ่อแม่ โรงเรียนก็มีผู้นำ นี่ยิ่งเป็นการมหากุศลเพื่อช่วยชาติบ้านเมืองของเราทั่วประเทศด้วยแล้ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้มีผู้นำ ผู้ชี้แจงแนวทางอันเป็นบ่อเกิดแห่งความดำริคิดในทางที่เป็นกุศลเกิดขึ้น ถึงกับท่านทั้งหลายได้ร่วมศรัทธาทั้งหลายเข้ามาบริจาคเป็นมหากุศลครั้งนี้ เกี่ยวกับมีผู้นำ มีผู้โฆษณาให้ได้พากันบำเพ็ญ

หลวงตาเองก็รู้สึกว่ามี ความซาบซึ้งกับบรรดาพี่น้องทั้งหลายเป็นอย่างมาก แต่เสียใจที่สังขารร่างกายทุพพลภาพมาก การเทศน์ว่าการจึงไม่ค่อยเต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่เหมือนแต่ก่อนซึ่งธาตุชั้นธัญยดี การแสดงธรรมเป็นความสะดวกตลอดไป แต่เวลานี้การแสดงธรรมรู้สึกธาตุชั้นธัญยซึ่งเป็นเครื่องมือของธรรมขัดข้องไม่สะดวก เพราะธาตุชั้นธัญยของคนแก่ เทศน์ก็หลง ๆ ลืม ๆ ไป วกหน้าเวียนหลัง กรุณาพี่น้องทั้งหลายฟังเอาตามจุดที่ได้ความ ๆ ถ้าหากว่าหลงหน้าหลงหลังตรงไหนก็ปล่อยไปเสีย นี้ได้เรียนให้พี่น้องทั้งหลายทราบตามความไม่แน่ใจในธาตุชั้นธัญยของตนที่แสดงธรรมเวลานี้ เพราะ

อ่อนลงทุกวัน ๆ แต่ที่ที่มีความมุ่งมั่นอยู่ก็คือเพื่ออุ้มชาติไทยของเราให้ขึ้นจากหล่มลึก คือความทุกข์จนข้นแค้นทั้งหลายนั้นแล ให้ได้พยุ่งตัวขึ้นมา

เวลานี้ก็ปรากฏว่าเราได้ทองคำ ๕,๑๕๐ กิโลซึ่งเท่ากับ ๕ ตันกับ ๑๕๐ กิโล และดอลลาร์ได้ร่วม ๗ ล้านแล้ว นี่หมายถึงทองคำและดอลลาร์ที่เข้าสู่คลังหลวงล้วน ๆ ไม่แยกแยะไปไหนเลย ส่วนเงินสดนั้นได้แยกแยะบ้าง ไม่ได้เข้าสู่คลังหลวงแห่งเดียว แยกแยะออกไปซื้อทองคำซึ่งเวลานี้ทั้งซื้อทองคำและดอลลาร์เพิ่มเติมบ้างนั้น เงินไทยเราได้นำไปซื้อทองคำ ๙๓๑ ล้าน ซื้อดอลลาร์เพิ่มเติมตอนที่นำดอลลาร์เข้าสู่คลังหลวงคราวที่แล้วให้เต็มตามจำนวน ๓ แสนดอลลาร์ อีก ๑๐ ล้านบาท รวมแล้วจึงเป็นอันว่าเงินไทยของเราได้แยกมาซื้อทองคำและดอลลาร์ ๙๔๑ ล้าน นี่เป็นอันว่าเข้าคลังหลวงเรียบร้อยแล้ว

ส่วนนอกจากนั้นได้แยกช่วยชาติบ้านเมืองทั่วประเทศไทย ตามแต่มีความจำเป็นที่ตรงไหน เช่นการช่วยเหลือคนทุกข์คนจน เช่นคนไข้ยากจนไม่มีเงินมีทอง ไม่มีเจ้าของ เป็นผู้นำที่จะรักษาต่อไปก็มาติดต่อกทางวัด ทางวัดก็ได้ช่วยตลอดมา ไม่ทราบว่่าก็ราย นี้คือการช่วยคนทุกข์คนจน แล้วคนทุกข์คนจนก็มีหลายประเภท จึงขอพูดเพียงเท่านี้ซึ่งทางวัดได้ช่วยมาแล้วทั้งนั้น จากนั้นก็ช่วยปลูกสร้างสถานสงเคราะห์โรงเรียน ที่ราชการต่าง ๆ แล้วก้าวเข้าสู่โรงพยาบาล เวลานี้โรงพยาบาลได้ร้อยกว่าโรงแล้ว

เงินที่บริจาคมาทั้งหมดที่ไม่แยกเข้าสู่คลังหลวงนี้ ได้เข้าสู่สถานที่ดังกล่าวนี้ทั้งนั้น สำหรับหลวงตาบ๊วเองไม่มีอะไรที่จะเป็นห่วงเป็นใยพอจะหีบขบกดหรือหีบฉวยสมบัติของพี่น้องทั้งหลายที่บริจาคผ่านหลวงตาบ๊วไปแล้วนั้นมาเป็นของตนแม้บาทหนึ่งขอประกาศตนด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีอะไรเลย เพราะหลวงตาทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความเมตตาต่อชาติบ้านเมืองและต่อโลกต่อสงสารจริง ๆ ทางด้านจิตใจเรา ถ้าพูดเรื่องสมบัติภายนอกนั้นหลวงตาไม่มี ตั้งแต่เริ่มมาสร้างวัดป่าบ้านตาดปี ๒๔๙๙ ขึ้นมาจนกระทั่งบัดนี้เป็นเวลา ๔๗ ปี สมบัติเงินทองข้าวของที่พี่น้องทั้งหลายบริจาคมามากน้อยแม้จะเฉพาหลวงตาก็ตาม แต่หลวงตาไม่ถือเป็นสำคัญเกี่ยวกับเรื่องหลวงตาโดยเฉพาะ ถือเป็นสำคัญก็คือโลกสงสาร ชาติบ้านเมือง จึงได้นำสมบัติเหล่านั้นทั้งของตน ทั้งของส่วนรวม บริจาคช่วยเหลือประชาชนเรื่อยมาตั้งแต่เริ่มสร้างวัดจนกระทั่งบัดนี้เป็นเวลา ๔๗ ปีนี้แล้ว สมบัติเหล่านี้เข้าสู่ผลประโยชน์แก่ประชาชนทั้งหมด

สำหรับหลวงตาไม่หวังอะไรทั้งนั้น บิณฑบาตวันหนึ่ง ๆ ไม่ทราบว่่าถ่ายก็บาตร ถ้าจะกินให้ตายก็ตายเพราะมีมากต่อมากเรื่อยมา ผู้ยากจนข้นแค้นหวังพึ่งร่วมเงาแก่ผู้มี ความเมตตาสงสารมีอยู่มาก หลวงตาก็มีความสงสารอยู่แล้ว จึงได้อุตสาหะพยายามช่วยเหลือท่านเหล่านั้นตลอดมา สำหรับเงินทองขอเรียนให้พี่น้องทั้งหลายทราบทั่วกันว่า

หลวงตานี้ตามความรู้สึกหรือสายตาประชาชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องนั้น จะพูดเป็นเสียงเดียวกันเลยว่าหลวงตานี้คือมหาเศรษฐีเงิน เพราะมีคนเคารพนับถือมาก บริจาคมาจากสถานที่ต่าง ๆ ในวันหนึ่ง ๆ มีจำนวนมากพอสมควร แล้วเงินจำนวนที่บริจาคมาเหล่านี้หลายวันหลายคืนก็ต้องเป็นเงินจำนวนมาก ตามสายตาประชาชนและความรู้สึกทั่วไป ต้องเหมาหลวงตาว่าเป็นมหาเศรษฐีอยู่โดยไม่อาจสงสัยได้

นี่เป็นเรื่องความคาดความหมาย ความรู้สึกของประชาชนที่ได้เห็นผู้ศรัทธามาบริจาคหลวงตา แต่ความจริงที่ทรัพย์สินสมบัติทั้งหลายซึ่งได้รับการบริจาคจากพี่น้องทั้งหลายมานั้น หลวงตาเป็นผู้สั่งจ่ายแต่ผู้เดียว เขาไม่เห็นหลวงตาเวลาจ่าย เช่น จ่ายค่าตึก โรงพยาบาลแต่ละตึก ๆ เครื่องมือแพทย์แต่ละโรง ๆ รถยนต์แต่ละคัน ๆ ซึ่งเวลานี้รถยนต์เป็นร้อยกว่าคันแล้ว รถยนต์นั้นตั้งแต่เบื้องต้นก็คันละ ๘ แสนบาท เวลาขึ้นคัน ๙๗๕,๐๐๐ บาทแล้ว เหล่านี้หลวงตาก็จ่ายทั้งหมดด้วยเช็คทั้งนั้น ประชาชนทั้งหลายจึงไม่ทราบได้เวลาหลวงตาจ่ายไปว่าจ่ายไปวันหนึ่งเท่าไร ๆ เช็คใบหนึ่งหลาย ๆ แสน บางที่เป็นล้าน เป็นล้าน ๆ ก็มี จ่ายเรื่อยไปตลอดอย่างนี้

บรรดาประชาชนทั้งหลายไม่เห็นในเวลาหลวงตาจ่าย เขาเห็นแต่เวลารับเข้ามา ๆ เท่านั้น เพราะเป็นการเปิดเผยเห็นทั่วหน้ากันในเวลาเขาบริจาค แต่เวลาหลวงตาสั่งจ่ายนั้นไม่ได้สนใจกับที่ลับที่แจ่ง สนใจตามเหตุตามผลที่ควรจะจ่ายมากน้อยในสถานที่ก่อสร้างหรือวัตถุต่าง ๆ เช่นเครื่องมือแพทย์ เป็นต้น ซึ่งเกี่ยวกับเราที่จะจ่ายเงินไปครั้งเป็นคราว ๆ ตลอดมา

เพราะฉะนั้นเงินทั้งหลายที่พี่น้องทั้งหลายบริจาค จึงไม่มีตามความคิดของพี่น้องทั้งหลายว่าหลวงตาบวนี้เป็นเศรษฐี เมื่อพูดตามหลักความจริงแล้วบรรดาครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่มีคนเคารพนับถือมากนั้น จะต้องการเงินทองข้าวของถึงขั้นเศรษฐีหรือมหาเศรษฐีก็ได้ แต่หลวงตาบวเรียนตามความจริงว่า จะไม่มีครูบาอาจารย์องค์ใดที่คนเคารพนับถือมากจนตรอกจนมุม ทุกตะเชี่ยใจเหมือนหลวงตาบวนี้เลย บางครั้งได้ติดหนี้ติดสินเขา เพราะการสั่งจ่ายหรือการซื้อเครื่องมือแพทย์เป็นสำคัญ เครื่องมือแพทย์แต่ละเครื่อง ๆ เป็นล้าน เป็นล้าน ๆ เป็นความจำเป็นสำหรับคนไข้ทั่ว ๆ ไปที่มาเกี่ยวข้องกับหมอ หวังพึ่งพิงหมอ เมื่อไม่มีเครื่องมือแล้วหมอก็ก้าวไม่ออก นี่แหละเห็นความจำเป็นอย่างนี้ต่อคนไข้ทั้งหลาย เวลาเช่นนั้นเงินเราก็ไม่มีพอ ขาดตกบกพร่อง สุดท้ายก็เอาให้สั่งมาเลย ยอมติดหนี้ อย่างนี้เราติดมาเรื่อย ๆ เพราะความจำเป็นอย่างที่ว่านี้

นี่ละที่หลวงตาบวเป็นทุกตะเชี่ยใจ เป็นเพราะอำนาจแห่งความเมตตา เสียสละตลอดเวลา เราไม่หวังอะไรทั้งนั้น มีตั้งแต่อยู่ไปกับบรรดากับธรรม สืบลมหายใจไปกับ

อรรถกับธรรมวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น การบำเพ็ญประพฤติกปฏิบัติธรรมเราก็ไม่ได้สงสัยในตัวเราแล้วเวลานี้ เพราะการบำเพ็ญมาเริ่มตั้งแต่การตะเกียกตะกายเสาะแสวงหาอรรถหาธรรม เริ่มตั้งแต่เรียนหนังสือก็เพื่อจะไปบำเพ็ญเพื่อมรรคผลนิพพานนั้นแล เมื่อเรียนจบตามความมุ่งหมายหรือความอธิษฐานแล้วก็ก้าวออกหรือว่าก้าวขึ้นสู่เวที คือในป่าในเขาตามถ้ำเงื้อมผาตั้งแต่พรรษา ๗ ซึ่งเรียนหนังสือหยุดในพรรษา ๗ นั้นแล้วก้าวเข้าสู่พรรษา ๘ ก็มีตั้งแต่การบำเพ็ญภาวนาเข้าในป่าในเขา ตามที่ต่าง ๆ บำเพ็ญคุณงามความดีตลอดมาตั้งแต่บัดนั้น ไม่สนใจกับเงินกับทองข้าวของประการใดเลย

จนกระทั่งเราบำเพ็ญเต็มความสามารถของเรา ผลที่พึงได้รับจากการบำเพ็ญก็ตอบรับกันโดยสมบูรณ์ตลอดมา ๆ ความเพียรกล้าเท่าไรผลที่ได้รับจากความพากเพียรของตนก็เป็นที่พึงใจ ๆ เริ่มตั้งแต่ความสงบ จิตเป็นสมาธิ ก้าวขึ้นสู่ปัญญามีความเฉลียวฉลาดในการถอดถอนกิเลสประเภทต่าง ๆ ไปโดยลำดับลำดับแล้วก้าวขึ้นสู่สติปัญญาอัตโนมัติที่ทำนกล่าไว้ในตำราว่า *ภาวนามยปัญญา* ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ แต่ก่อนเราก็เคยเรียนในปริยัติว่าปัญญาเกิดขึ้นได้ ๓ ทาง

สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการได้ยินได้ฟัง

จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการพิจารณาไตร่ตรองของคนทั่ว ๆ ไป

อันที่สามนี้คือว่า *ภาวนามยปัญญา* ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ หนึ่งตลอดเลย พอเรียนไปถึงธรรมบทนี้แล้ววง ต่อเมื่อได้ออกประพฤติปฏิบัติชำระจิตใจโดยลำดับลำดับมาถึงจุดนี้แล้ว *ภาวนามยปัญญา* เป็นขึ้นภายในจิตใจ จึงยอมรับในธรรมข้อนี้ว่าเป็นความจริง

คือภาวนามยปัญหานี้ ปัญญาจะเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ พิจารณาเหตุผลกลไกข้างนอกข้างในเป็นอัตโนมัติของตนโดยไม่ต้องใช้คำบริกรรม ไม่ต้องอาศัยเหตุผลกลไกอันใดก็ตาม แต่สติปัญญาขั้นนี้จะหมุนตัวเพื่ออรรถเพื่อธรรม เพื่อแก้กิเลสเป็นลำดับลำดับไป เป็นอัตโนมัติโดยไม่ต้องบีบบังคับดูไถแต่อย่างใด บางครั้งถึงกับได้รู้เอาไว้ ความเพียรจะเลยเถิดเพราะหมุนไปด้วยการฆ่ากิเลสประเภทต่าง ๆ พร้อมกับความรู้ความเห็นที่เป็นขั้นในใจ ในสิ่งที่เราไม่เคยรู้เคยเห็นมาตั้งแต่ก่อนที่ยังไม่ได้ภาวนา ก็เริ่มปรากฏขึ้นแล้วตั้งแต่เริ่มต้นภาวนามยปัญญา สติปัญญาก้าวเดินเพื่อฆ่ากิเลสไปโดยลำดับลำดับ

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับจิตซึ่งเป็นนักรู้ในเวลานั้นก็สัมผัสสัมพันธ์กันเข้ามา เรื่องบาปมีบุญมี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลกมี สัตว์ประเภทต่าง ๆ พวกเปรต พวกผีเต็มทั่วแดนโลกธาตุมี นิพพานมี ก็ค่อยกระจ่างแจ้งขึ้นมา ๆ ภายในจิตใจที่เปิดตัวออกเรื่อย ๆ จากการปกคลุมของกิเลสที่มีตมิดปิดตามมาแต่ก่อน กิเลสจางออกไป ๆ จิตซึ่งเป็นนักรู้

และความสว่างไสวก็นำแสงออกมา ทำให้รู้ให้เห็นสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีมาตั้งเดิมตั้งกับตั้งกลับ เช่น บาปมีมาตั้งเดิมตั้งกับตั้งกลับ บุญมีมาตั้งกับตั้งกลับแต่กาลไหน ๆ นรกหลุมต่าง ๆ สวรรค์ก็ชั้นจนกระทั่งพรหมโลกและนิพพาน ธรรมชาติเหล่านี้มีมาตั้งกับตั้งกลับแต่ไม่มีใครรู้ใครเห็น มีแต่พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์

เมื่อตรัสรู้แล้ว นำธรรมเหล่านี้มาประกาศกังวานให้โลกได้เข้าอกเข้าใจทั่วถึงกัน ตลอดมา ทุก ๆ พระพุทธเจ้าทรงแสดงสิ่งเหล่านี้เป็นแบบเดียวกัน ไม่มีความคลาดเคลื่อนเปลี่ยนแปลงไปไหน ว่าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้รู้ได้เห็นสิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไป พอจะนำมาสั่งสอนโลกให้แตกต่างกันไปอย่างนี้ไม่มี สิ่งเหล่านี้เริ่มปรากฏขึ้นที่ใจ ตั้งแต่ใจเริ่มปรากฏเป็นสติปัญญาอัตโนมัติ เป็นความเพียรอัตโนมัติ แล้วก้าวเข้าไป ๆ จนกระทั่งเชื่อมโยงถึงมหาสติมหาปัญญา มีความเฉลียวฉลาดแกวักล้าสามารถ ว่องไว ในการแก้ปัญหาทุกประเภทที่ผ่านขึ้นมาขึ้นมานี้ขาดสะบั้น ๆ

จิตใจประเภทนี้ยิ่งแหลมยิ่งคมยิ่งสว่างไสว สิ่งทั้งหลายที่ควรแก่วิสัยภูมิวิวาสนา ของตน ไม่เคยคาดเคยคิดก็ปรากฏขึ้นมา บาป บุญ นรก สวรรค์ปรากฏขึ้นมาในเวลา นั้นโดยไม่ต้องถามผู้ใด ไม่มีข้อข้องใจในสิ่งที่รู้ที่เห็นเหล่านี้ ยอมรับกราบพระพุทธเจ้า อย่างราบตลอดมาในบรรดาสิ่งที่รู้ที่เห็นนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเอาใครมาเป็นสักขีพยาน แม้องค์ศาสดาก็ยอมรับท่านแล้ว อ้อ รู้แบบนี้เหอ อ้อ อย่างนี้เหอ ไปตลอด ๆ นี้ เรื่องอรรถเรื่องธรรมเริ่มต้นรู้มา กิเลสก็เริ่มขาดลงไป ๆ ด้วยสติปัญญาที่แกวักล้า สามารถฉลาดแหลมคมโดยลำดับเพราะความเพียรอัตโนมัติ หมุนตัวเป็นเกลียวไป อย่างนั้นตลอดเวลา

กิเลสก็จางลงไป ๆ ละเอียดลงไป จิตใจยิ่งเบิกกว้างออกไป เพราะกิเลสเป็นเหมือนเมฆปิดกำบังพระอาทิตย์ ไม่ให้ส่องแสงขึ้นมาด้วยความสะดวกสบายแจ่มขาว นี้ ก็เหมือนกันเมฆคือกิเลสมันเคยปิดบังจิตใจเรามากน้อย พอชำระลงไปเมฆที่หนา ๆ ก็คือกิเลสตัวหนา ๆ มันก็ค่อยจางลงไป ๆ และสิ้นลงไป จากนั้นก็กลายเป็นขนาดกลาง ขนาดละเอียด สติปัญญายังมีความเฉียบแหลมมั่นคง เฉลียวฉลาดว่องไว ติดตามสังหารซึ่งกันและกันไปโดยลำดับลำดับดา กิเลสที่เคยมืดดำและมัวหมองนั้นกระจายออกไปมากน้อยเพียงไร ความรู้คือใจนี้ซึ่งเป็นนักรู้ยังส่องแสงกระจายออกไปรอบไปหมด สุดท้ายก็รอบโลกธาตุไปหมด

เพราะกระแสของจิตนี้ไม่ได้มีคำว่าใกล้ว่าไกล ครอบโลกธาตุได้โดยไม่ต้องสงสัย แม้จะยังไม่ถามผู้ใดก็ตาม พอปรากฏขึ้นประจักษ์กับตัวเองเท่านั้นก็หายสงสัยในความรู้ บุญ ฐานะ ในความรื่นรมย์ สวรรค์ พรหมโลก หยั่งถึงนิพพาน ยังไม่เห็นนิพพานก็ยอมรับไว้แล้ว ๆ เพราะจิตขั้นนี้เป็นขั้นที่เห็นโทษเห็นภัยแห่งความเกิดแก่เจ็บตาย ที่สัตว์ทั้ง

หลายได้ตายกองกันและแบกกองทุกซ์มาเป็นเวลานานแสนนาน เพราะความปิดกั้น กำบังของกิเลส หลอกหลวงไว้ไม่ให้เห็นความเป็นมาของตน ว่ามาจากภพใดชาติใด แดนใด แม้ที่สุดตกรกก็กัปกัลป์ พอผ่านพ้นขึ้นมาก็เลสก็ปิดร่องรอยไว้เสีย ไม่ให้มองเห็นร่องรอยเดิมของตนที่ผ่านมา แล้วก็หลอกเรื่องใหม่ไปถึงขนาดที่ว่าบาปไม่มี บุญไม่มี นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี ก็เชื่อมั่นตามเดิมอีก ก็สร้างบาปสร้างกรรมแล้วจมลงในนรก ๆ ผู้เชื่ออรรถเชื่อธรรมก็ขึ้นแดนสวรรค์พรหมโลกจนกระทั่งถึงนิพพานไป สวนทางกันระหว่างคนดีกับคนชั่ว

คนชั่วสร้างแต่บาปหยาบแต่กรรมมาเผาตัว ๆ อยู่ในเมืองมนุษย์นี้ก็เดือดร้อนวุ่นวายก็คือคนทำชั่วนั้นแล นี่คือบาปกรรมเผาหัวใจมนุษย์ชั่วช้าลามกอยู่ในแดนมนุษย์ของเรานี้แล เราอย่าไปเข้าใจว่าคนสร้างบาปสร้างกรรมในแดนมนุษย์จะครองความสุขบรมสุขไปได้เลย มีตั้งแต่เรื่องความทุกข์ความทรมาน อัดอั้นตันใจ เป็นแต่เพียงว่าออกจากร้านประกาศตนเป็นคนดี ได้สมบัติเงินทองข้าวของเขามาด้วยการปล้นการสะดม การยกยอก ตีชิงวิ่งราว ปล้นจี้ต่าง ๆ ได้มาแล้วก็ภูมิใจ ทาฐไม่ว่าความภูมิใจนั้นภูมิใจกับกองฟืนกองไฟ คือบาปของตนเองที่สร้างมา ภูมิใจนิดหน่อยแล้วก็เป็ความเดือดร้อนวุ่นวาย กลัวเขาจะจับได้ ไปอยู่มุมไหนที่ใดก็มีแต่ความเดือดร้อนวุ่นวาย ไฟนรกเผาอยู่ในหัวใจตลอดเวลา หลบที่นั่นซ่อนที่นี้เพราะกลัวเขาจะจับตัวได้ นี่ก็เป็กองทุกซ์อันหนึ่งของคนทำความชั่วช้าลามก นี่คือไฟเผามนุษย์อยู่ในแดนมนุษย์เรานี้เอง

พอหลุดจากแดนมนุษย์แล้วก็เป็แดนแห่งเมืองผี ไฟก็เผาอยู่ที่เมืองผีในแดนนรกเป็นลำดับลำดับ บางรายเป็นกับเป็นกัลป์ก็ไม่ได้พ้นขึ้นมาเพราะความมืดมิดปิดตาสร้างแต่บาปแต่กรรมโดยไม่สนใจกับอรรถกับธรรมเลย นี่เป็ผลอันร้ายแรงมาก ครั้นเวลาพ้นจากทุกซ์ขึ้นมาแล้วกิเลสมันก็ปิดทางเดินไว้เสีย เราขึ้นจากนรกสด ๆ ร้อน ๆ มาแล้วก็ล้มตัวไปเสียวว่ามาจากทิศใดแดนใด ว่านรกไม่มีไปเสีย ดีไม่ดีเกิดมาชาติเดียวไม่เชื่อบุญเชื่อบาปว่ามี นรก สวรรค์ พรหมโลกว่ามี เกิดชาติเดียวตายลงไปแล้วก็ไม่มีอะไรที่จะเสวยผล เราอยากทำอะไรก็ทำเสียว เวลานี้เราเกิดชาติเดียว เพราะเงื่อนต่อที่จะให้เกิดในภพนั้น ๆ เพื่อจะเสวยบุญเสวยบาปนั้นไม่มี ก็ปล่อยตัวอย่างเต็มที่ สร้างแต่บาปแต่กรรมอันเป็ทางนรกที่เตียนโล่งสำหรับคนประเภทมืดบอดเช่นนั้น ขวนขวายตั้งแต่สร้างบาปสร้างกรรม ลงนรกอีก ๆ

สัตว์ทั้งหลายมีแต่พวกลงนรกอีก พวกสร้างคุณงามความดีก็ผ่านขึ้นไป อย่างน้อยมาเกิดเป็มนุษย์ มีบุญมีกุศลมีศีลธรรมภายในใจ ทำความร่เม็นแก่ตนและผู้อื่น ได้มากมายกายกอง จากนั้นแล้วก็ไปสวรรค์ มีที่ขึ้นไปตามอำนาจวาสนาบุญญาบารมีของตน ก้าวขึ้นจนกระทั่งถึงพรหมโลก ถ้ามีอุปนิสัยวาสนาแก่กล้าสามารถก็หลุดพ้นจาก

กองทุกข์ทั้งปวงถึงพระนิพพาน เพราะอำนาจแห่งการเชื่อศีลเชื่อธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนแล้ว ตะเกียกตะกายดำเนินไปตาม นำตัวเองให้หลุดพ้นด้วยอำนาจแห่งการกุศล นี่สวนทางกันกับคนทำชั่วซ้ำลามากจมลงไปรกอเวจี คนทำคุณงามความดีแล้วผ่านขึ้นไปโดยลำดับจนถึงความหลุดพ้น

สัตว์ทั้งหลายเป็นมาอย่างนี้ตลอดมา ๆ ก็ไม่รู้ไม่เห็น พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ทรงทราบด้วยพระญาณหยั่งทราบหรือทราบด้วยโลกวิทู รู้แจ้งโลก ทั้งโลกนอกโลก ในตลอดทั่วถึง แล้วนำธรรมเหล่านี้มาสั่งสอนสัตว์โลก ใครเชื่อธรรมผู้นั้นมีทางหลุดพ้นจากความทุกข์ความทรมานมากน้อยได้เป็นลำดับ จนกระทั่งหลุดพ้นจากทุกข์ได้โดยสิ้นเชิงเพราะความเชื่อธรรม เดินตามธรรมของพระพุทธเจ้า เพราะธรรมไม่เคยจุดลากผู้ใดให้จมลงในแดนนรก นอกจากจุดลากให้ขึ้นจากความทุกข์ความทรมานทั้งหลายให้ถึงความพ้นทุกข์ มีแดนสวรรค์นิพพานเป็นที่สุดเท่านั้น นี่ธรรมของพระพุทธเจ้าท่านสอนไว้อย่างนี้

เราก็คงปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถของเรามาตั้งแต่วันออกปฏิบัติ กำจัดกิเลส ไม่มีคำว่าอ่อนข้อย่อหย่อน จากการได้ยินได้ฟังอรรถธรรมจากหลวงปู่มั่นเป็นที่ถึงใจแล้ว เป็นที่พอใจ มีความมุ่งมั่นต่อแดนพ้นทุกข์ ขอเรียนให้ทราบตามความสัตย์ความจริงที่ฝังใจมา ตั้งแต่เริ่มแรกจากการได้ยินได้ฟังธรรมะจากหลวงปู่มั่นแล้ว ขอหลุดพ้นจากทุกข์ในชาตินี้เท่านั้น คือขอให้เป็นพระอรหันต์ เมื่อทราบชัดเจนแล้วว่ามรรคผลนิพพานมีอยู่โดยสมบูรณ์ เป็นธรรม อกาลิโก คำว่ากาลิโกไม่มีคำว่าครีว่าล้าสมัย เป็นความเสมอภาคตลอดมาจึงเรียกว่ากาลิโก ไม่มีกาลสถานที่เวลาเวลาที่มาตัดทอนมรรคผลนิพพานของผู้บำเพ็ญด้วยความชอบธรรมนี้ ให้ขาดสะบั้นลงไปโดยไม่มีผลประโยชน์อะไรตอบแทน อย่างนี้ไม่มี

ธรรมเป็นอกาลิโกเสมอต้นเสมอปลายสำหรับผู้บำเพ็ญธรรม ผู้ทำความชั่วซ้ำลามากก็เป็นอกาลิโกเหมือนกัน คือกิเลสก็เป็นอกาลิโก ใครหมุนไปทางกิเลสก็เป็นกิเลส และสร้างความชั่วซ้ำลามากไปได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยจนเต็มหัวใจ หากที่ปลงที่วางไม่ได้เช่นเดียวกัน เพราะกิเลสกับธรรมเกิดที่ใจ อยู่ที่ใจ เราหมุนใจไปทางกิเลสก็เกิดกิเลสขึ้นมาเรื่อย ๆ หมุนตามกิเลสเล็กน้อยเพียงไรก็เป็นกิเลสขึ้นมาเรื่อย ๆ หมุนไปตามธรรมก็เป็นบุญเป็นกุศล เป็นอรรถเป็นธรรมขึ้นมา เพราะเหตุนี้ธรรมกับกิเลสจึงเป็นความเสมอภาคกันมาตั้งแต่ดั้งเดิม ไม่มีคำว่าสูญว่าหายไปไหน เป็นแต่เพียงว่าสัตว์โลกนี้ติดพันกับกิเลสมากกว่ากับอรรถกับธรรมเท่านั้น สัตว์โลกที่ได้รับความทุกข์ความทรมานจึงมีมากกว่าผู้ที่ได้ไปสู่ความสุขความเจริญ มีสวรรค์ นิพพานเป็นที่สุด ความต่างกันต่างกันที่ผู้บำเพ็ญมีมากมีน้อยต่างกัน

ภายในจิตใจ พร้อมทั้งความสว่างไสว โลกธาตุนี้จำไปหมดเลย นี่ละเป็นความตื่นตัวของธาตุของชั้นที่ไปสัมผัสสัมพันธ์กับแดนวิมุตติ คือธรรมธาตุ หรือนิพพานธาตุที่หลุดพ้นจากแดนสมมุติไปแล้ว ธาตุชั้นของเราจึงได้กระเทือนกัน รับทราบกับธรรมชาติที่เลิศเลอนั้นเกิดความหวั่นไหว เกิดความกระทบกระเทือน เกิดมีความปิติหรืออะไรพูดไม่ถูก ถึงน้ำตาร่วงออกมาในเวลานั้น

น้ำตานี้ไม่ใช่ น้ำตาของพระนิพพาน ไม่ใช่ น้ำตาของดวงอรหังต์ ไม่ใช่ น้ำตาของธรรมธาตุ แต่เป็น น้ำตาของธาตุของชั้นที่กระทบกันกับธรรมธาตุที่เลิศเลอนั้นตื่นเนื้อตื่นตัว สะดุ้งขึ้นอย่างแรงจึงถึงกับน้ำตาร่วงลงมา ร่างกายไหวไปเลย นี่คือชั้นซึ่งเป็นเรื่องสมมุติล้วน ๆ น้ำตาก็เป็นสมมุติ เรื่องชั้นของเราทั้งหมดนี้เป็นสมมุติ แต่ไปกระทบกระเทือนกันกับวิมุตติหลุดพ้นของใจดวงนั้น จึงมีความตื่นตื่นถึงขนาดที่ว่าน้ำตาร่วง ขอให้ท่านทั้งหลายทราบเอาเสีย น้ำตาไม่ใช่ นิพพาน น้ำตาคือธาตุคือชั้น ความไหวตัวแห่งธาตุชั้นทุกสัดทุกส่วนแห่งร่างกายของเราก็เป็นธาตุชั้น เป็นสมมุติทั้งหมด แต่ตื่นเนื้อตื่นตัวสะดุ้งอย่างสุดตัว ในขณะที่ได้สัมผัสหรือกระทบกระเทือนกันในจิตที่เลิศเลอนั้น ที่หลุดลอยจากสมมุติออกไป

นี่แหละเรื่องใจมันก็เป็นอย่างนั้น หลวงตานี้ก็เป็นมาแล้ว ๒ ครั้ง เป็นครั้งนั้น เป็นอยู่คนเดียวบนภูเขาหลังวัดตอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ เวลา ๕ ทุ่มพอดี บำเพ็ญธรรมถึงธรรมชั้นที่ว่าฟ้าดินถล่มนี้ในเวลา ๕ ทุ่ม นั้นแหละที่ออกอุทานกันอย่างเต็มเหนี่ยวโดยไม่คาดไม่ฝัน จะว่าวัดรอยพระพุทธเจ้าก็ไม่สนใจ ไม่มีเจตนาที่จะวัดรอย พอจิตดวงนี้เรียกว่าระหว่างกิเลสกับใจขาดสะบั้นจากกันเท่านั้น จิตนี้แสดงขึ้นอย่างผาดโผนโจนทะยานถึงกับน้ำตาร่วงลงมา แล้วออกอุทานขึ้นมาทางใจว่า เหอ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ท่านตรัสรู้อย่างนี้ละเธอ ๆ ข้าแล้วข้าเล่าให้มันถึงใจที่ได้ประสบในขณะนั้น และพระธรรมแท้เป็นอย่างนี้ละเธอ ๆ พระสงฆ์แท้เป็นอย่างนี้ละเธอ ๆ และพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์มาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ยังไง นั่นคือเป็นธรรมแท้แล้ว พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ซึ่งรวมเป็น ๓ ชื่อ เป็นกิริยา ๓ กิริยา มารวมเป็นหลักธรรมชาติตายตัวอันเดียวกันแล้ว คือธรรมแท้เดี่ยว เรียกว่านิพพานธาตุหรือธรรมธาตุ นี่ขึ้นอุทานอย่างเต็มเหนี่ยวโดยไม่คาดไม่ฝันและไม่คิดว่าเราวัดรอยของพระพุทธเจ้า นี่เป็นอย่างนั้น

เมื่อความสว่างไสวได้เกิดขึ้นกับใจจนกระทั่งผาดโผนโจนทะยาน ตัวเองก็อัศจรรย์ เราอยากจะยกทั้งโคตรพ่อโคตรแม่เรามาพูดแต่เวลานั้นไม่แสดง ที่จะให้ถึงน้ำหนักจริง ๆ แล้ว ธรรมประเภทนี้เกิดขึ้นในใจของเราได้ยังไง อัศจรรย์ล้นโลกสิ้นสงสาร แม้แต่โคตรพ่อโคตรแม่ของเราก็ไม่เคยได้ยิน แต่ทำไมเราทำได้เห็นอย่างนี้ประจักษ์ใจ

ของเรา ก็เพราะว่าโคตรพ่อโคตรแม่ของเราไม่ปฏิบัติอย่างเราทำจนถึงไม่รู้ เราปฏิบัติแต่เราคนเดียวรู้สึกขึ้นมา จิตใจผาดโผนโจนทะยานจนกระทั่งคิดถึงโคตรพ่อโคตรแม่ เพราะเป็นแดนอัศจรรย์ เสียตายคิดถึงพ่อแม่ให้ได้มารู้มาเห็นอย่างนี้ นี่ไม่ใช่เป็นคำหยาบโโลน แต่เป็นคำที่ถึงใจ เป็นน้ำหนักของธรรมที่ตอบรับกันอย่างนั้น

ท่านผู้ฟังทั้งหลายกรุณาอย่าเข้าใจว่าพูดหยาบพูดโโลน ไม่หยาบไม่โโลนคือน้ำหนักของธรรมที่ตอบรับกันให้ถึงใจ ท่านพูดอย่างนั้น ตั้งแต่บัดนั้นมาแล้ว จิตสว่างจำนั้นแล้วหายสงสัยทุกสิ่งทุกอย่าง บาป บุญ นรก สวรรค์ พรหมโลก นิพพาน ตลอดเปรตผีประเภทต่าง ๆ ที่พระพุทธเจ้าประกาศก้องมานานได้ประกาศขึ้นในหัวใจ หายสงสัยทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว การสอนธรรมแก่โลกเราจึงไม่เคยสะทกสะท้านว่าจะผิดไปในสิ่งใดที่แสดงออกมา ไม่ว่าธรรมชั้นใด ธรรมชั้นต่ำ ชั้นสูง ชั้นสูงสุด ถอดออกมาจากหัวใจที่ได้ปฏิบัติมาอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย พร้อมกับผลซึ่งเป็นที่พึงใจในหัวใจของเรา ออกมาสอนโลกโดยไม่มีความสะทกสะท้านหวั่นไหว และไม่สนใจที่จะไปหาใครมาเป็นสักขีพยาน ว่าเทศน์ที่แสดงไปเหล่านี้ในธรรมทุกชั้น ผิดถูกประการใด ไม่มี เพราะเป็นที่แม่นยำในหัวใจที่ได้รู้เห็นมาแล้ว นี่คือภาคปฏิบัติ

ไม่ได้เหมือนภาคความจำ ภาคความจำเราเรียนตั้งแต่ต้นถึงนิพพาน ก็มีแต่เรียนแต่ชื่อ ชื่อศีล ชื่อสมาธิ ชื่อมรรคผลนิพพาน ชื่อเทวบุตรเทวดา อินทร์ พรหม สวรรค์ชั้นพรหม เราก็ดำยินแต่ชื่อ อ่านแต่ชื่อ ตัวจริงเราไม่เคยพบเคยเห็น ในภาคปฏิบัตินี้รู้ได้เห็นทั้งจำได้ในชื่อในเสียง ทั้งเห็นตัวจริงจากภาคปฏิบัติ พูดถึงศีลก็เต็มตัวแล้ว สมาธิก็เต็มหัวใจ จนกระทั่งวิมุตติหลุดพ้นก็เต็มหัวใจ นี่เรียกว่าเป็นภาคความจริง จึงไม่มีที่สงสัยประการใดเลยในหัวใจนี้ เป็นยังงี้พี่น้องทั้งหลายได้คิดขงใจหรือไม่ หรือศาสนาพระพุทธเจ้านี้เป็นโมฆะ เป็นศาสนาที่ครีที่ล้าสมัยไปแล้วหรือ มีที่ทันสมัยตั้งแต่กิเลสคือความโลภ ความโกรธ ความหลงที่เหยียบหัวใจเราทั้งหลายอยู่เวลานี้ บางรายจนนอนไม่หลับ ถึงขนาดจะเป็นบ้าไปก็มี

กิเลสเหล่านี้แหละหระที่ เป็นของดิบของดีซึ่งเราเสาะแสวงหาอยู่ทุกวัน ความร้อนเกิดขึ้นมาจากกิเลสประเภทนี้ มีตอนใดในโลกธาตุนี้จะเป็นความสุขพอปลงใจได้ มันไม่มีอะไร เพราะกิเลสตัวนี้เข้าอยู่บนหัวใจได้แล้วไม่เลือกชาติชั้นวรรณะ จะเหยียบหัวใจบีบบีบไฟหัวใจนั้น ให้เกิดความเดือดร้อนเสมอกันไปหมดนั่นแหละ เป็นแต่เพียงว่าไม่พูด เวลาธรรมดาไม่พูด เพราะใคร ๆ ก็เหมือนกัน แต่เวลาที่จำเป็นจริง ๆ เช่น มาคบค้าสมาคมกัน จะเอาเรื่องความสุขความเจริญตามความดีดีไปตามกิเลสนั้นมาเป็นความสุขพูดต่อกันว่าเป็นมรรคเป็นผล พอที่จะให้เกิดความรื่นเริงต่อกันไม่มี

มีตั้งแต่บ่นแต่เรื่องความทุกข์ ๆ ที่กิเลสเหยียบย่ำทำลายเท่านั้น แล้วต่างคนก็ต่างติดดินหากิเลส ความโลภได้เท่าไรไม่พอ จะหาไปจนตายนั้นหรือ พิจารณาให้ตื้นะนี้เอาธรรมะป่าให้พี่น้องทั้งหลายฟังให้ถึงใจวันนี้ เพราะหลวงตาได้ปฏิบัติมาอย่างถึงใจ รู้ก็อย่างถึงใจ การเทศน์ว่าการเพื่อให้ถึงใจพี่น้องทั้งหลายก็เพื่อรู้เพื่อถอน เพื่อจุดเพื่อลากให้ถึงความสุขความเจริญเต็มเม็ดเต็มหน่วยนั่นเอง จึงไม่มีว่าคำไหนหยาบโหล ในการจุดการลากกัน จุดค่อย จุดเบา จุดแรง จุดขนาดไหน จุดคนขึ้นจากกองทุกข์ ขึ้นจากพื้นจากไฟ ขึ้นจากน้ำจากท่าเป็นความเลวร้ายไปแล้วหรือ การแนะนำสั่งสอนที่เป็นคำดูตำว่ากล่าวอย่างนี้ เป็นความโหดร้ายทารุณหรือ ธรรมเหล่านี้เป็นธรรมจุดลากคนออกจากกองทุกข์ ออกจากพื้นจากไฟ ทำไมจะเป็นความดูร้าย แต่กิเลสมันเอาสัตว์ทั้งหลายให้จมลงกระทั่งถึงลงนรกทำไมไม่เห็นว่ามันโหดร้าย ยังจะติดตามมันอีก จะเป็นบ้ากับกิเลสไปก็ก็ก็ก็ก็ตายกองกันอยู่นี้สักเท่าไร เพราะกิเลสมันหลอกดวงสัตว์โลกนี้เรายังไม่รู้ที่อยู่หรือ

ศาสนาของพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์เลิศเลอมาขนาดไหน เฉพาะอย่างยิ่งพุทธศาสนาของเรานี้ประกาศมาแล้ว ๒๕๐๐ กว่าปี ล้วนแล้วตั้งแต่เป็นตลาดแห่งมรรคผลนิพพานด้วยกัน ทรงไว้ซึ่งมรรคซึ่งผลตลอดมาและจะตลอดไป ถ้าเมื่อยังมีผู้ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ ความพ้นทุกข์ของสัตว์ทั้งหลายจะมีหวังได้ตลอดไป มรรคผลนิพพานจะไม่สิ้นสูญจากผู้ปฏิบัติ นอกจากผู้ไม่ปฏิบัติเท่านั้น เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด เกาะชายจีวรพระพุทธเจ้าอยู่ก็ไม่มี ความหมายอันใดเลย อย่างปัจจุบันนี้ก็ ตาม พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ก็ตาม เกาะชายจีวรอยู่ก็ไม่มี ความหมายเพราะเป็นคนไร้ค่า เป็นขุขันธ์ท่อนไม่เกิดประโยชน์อะไร ผู้สนใจในอรรถในธรรม ธรรมของพระพุทธเจ้าสด ๆ ร้อน ๆ จุดลากสัตว์โลกให้พ้นจากนรก พ้นจากกองทุกข์ตลอดมาไม่มีคำว่าครีว่าล้าสมัย

จึงให้พากันนำไปพิจารณาแก้ไขตัดแปลงตนเอง บกพร่องที่ตรงไหนก็คือเรานั้นแหละบกพร่อง ความทุกข์เกิดขึ้นจากความบกพร่อง เราจะเป็นผู้ยอมรับ เราจะเป็นผู้เสวยในความทุกข์ แล้วเราชอบนักหรือความทุกข์นั้น ถ้าเราไม่ชอบความทุกข์ก็ให้นำธรรมเข้าไปแก้ไขตัดแปลง ส่วนใดที่ตนบกพร่องให้รีบแก้ไขตัดแปลงเสียตั้งแต่บัดนี้ที่ยังไม่ตาย ตายแล้วจะนิมนต์พระมา กุสลา ธมฺมา มันไม่เกิดประโยชน์อะไรนะ สอนเวลานี้ก็สอน กุสลา ธมฺมา เพื่อความฉลาดแก่ผู้ฟังนั่นเอง ควรจะฟังให้ถึงจิตถึงใจเสีย ตั้งแต่บัดนี้ ให้ชวนชวายนหน้าที่การงานที่เราจะปฏิบัติต่อธาตุต่ออณูต่ออณูต่อโลกต่อสงสาร ก็ให้ทำไปด้วยความมีกฏมีเกณฑ์มีระเบียบ อย่าทำไปสุ่มสี่สุ่มห้า โดยถือเอาความ

ทะเลทรายหายไป ไม่คำนึงถึงความผิดความถูกอะไรเลย แล้วส่วนมากจะคว่ำเอาตั้ง แต่พื้นแต่ไฟเผาเผาตัวเองด้วยการกระทำผิดทั้งนั้นแหละ ให้พากันพิจารณา

การศึกษาเล่าเรียนเฉย ๆ ไม่มีธรรมเข้าเคลือบแฝงแล้ว ไม่ว่าจะเด็ก ผู้ใหญ่ เรียน ไปก็ไม่ค่อยเกิดประโยชน์และไม่เกิดประโยชน์ ถ้าไม่มีธรรมเข้าเคลือบเข้าแฝงในความ รู้วิชาที่เรียนมามากน้อย ความรู้วิชานี้เป็นวิชาของกิเลส พอเรียนมาได้แล้วก็จะเป็น เจ้าอำนาจ เอาความรู้วิชาเรานี้ไปใส่เข้าไปหาความผิดความพลาด ความทะนงตน ความดีความดำนในการทำผิดไปเสียทั้งนั้น ผลที่ได้มาก็คือไฟเผาตัวเองและก็เผาส่วน รวม ตลอดถึงเผาชาติบ้านเมืองเพราะความรู้ความฉลาดมาก ๆ ที่เรียนมาไม่มีธรรมเข้า แฝงใจนั้นแหละ การที่บ้านเมืองของเราจะล่มจมอยู่ทุกวันนี้ล่มจมไปจากใคร ตาสีตาสา เขาอยู่ในท้องนาเขาไม่ได้เรียนรู้อะไร พวกนี้เขาไม่ได้มาทำความล่มจมให้แก่ ชาติบ้านเมืองให้กระทบกระเทือนกันทั้งชาตินะ

ส่วนมากต่อมากมีตั้งแต่พวกที่เรียนมาก ๆ สำเร็จดอกเตอร์ดอกแต่อะไรก็ไม่ รู้ ครั้นเรียนมาแล้วก็มาทะนงตัว อวดดีบอวดดี เยอหยิ่งจองหอง ยิ่งเขามีหมอบมีคไลน เข้าบ้างแล้วยิ่งเป็นบ้าไปเลย นี่แหละสร้างบาปสร้างกรรมด้วยความหน้าด้าน คือพวกที่ เรียนสูง ๆ ไม่มีธรรมในใจนั้นแหละ ถ้าผู้มีธรรมในใจแล้วเรียนมาสูงเท่าไรยิ่งเป็น เครื่องประดับตัว สูงเท่าไรยิ่งทำความร่มเย็นเป็นสุขให้แก่ผู้น้อย ผู้ติดตาม ทั่วเมืองไทย เรานี้ได้รับความสุขจากผู้เรียนมา แล้วมีศีลมีธรรมนำไปปฏิบัติหน้าที่การงานให้เป็น ความราบรื่นดีงามต่อกันทั่วโลกดินแดน โลกทั้งหลายก็มีความสงบเย็นใจเพราะความรู้ ที่มีธรรมแทรกเข้าไป

ถ้าไม่มีธรรมแทรกเข้าไป ใครอย่าอวดอย่าทะนงตนว่าจะเป็นคนดีคนดี เป็น นักปราชญ์ฉลาดแหลมคม ฉลาดตั้งแต่ลมปากความทะนงตนเฉย ๆ แต่บาปมันไม่ได้ สนใจกับความทะนงตนใครนะ ใครทำผิดคนนั้นเป็นเจ้าของแห่งความทุกข์ทั้งนั้น ใคร ทำที่ไหนก็ทำ เรื่องของกรรมนี้ไม่ขึ้นกับใคร ตามที่ท่านแสดงไว้แล้วว่า นตฺถิ กมฺม สมฺ พลํ ไม่มีอำนาจใดในโลกนี้ที่จะมีอำนาจมากกว่าอำนาจแห่งกรรม คือกรรมดี กรรมชั่ว ใครจะเก่งมาจากโลกไหนไม่เห็นกรรมดีกรรมชั่วนี้ไปได้เลย ทำชั่วทำลงไป กรรมชั่วนั้นแหละจะเผาผู้ที่ทำ ทำดีลงไปกรรมดีนั้นแหละจะสนับสนุนผู้ทำจนสุดท้าย ปลายแดนก็คือนิพพาน จากกรรมที่เราทำดีนั้นแล พากันคิดพากันพิจารณาตั้งแต่บัดนี้ นะ

เวลานี้ศาสนาฉันจะมีตั้งแต่ตำรับตำราอยู่เต็มวัดเต็มวา เต็มบ้านเต็มเรือน แม้ แต่บ้านฆราวาสก็มี หนังสือไม่ทราบว่ามีพระไตรปิฎกอยู่ในนั้น ก็เล่มที่พระไตรปิฎก พระพุทธรูปก็เต็มบ้านเต็มเรือน ไม่ทราบว่ามีหรือไม่มีก็ไม่รู้ ตั้งไว้โก้ ๆ อย่าง

นั้นแหละ พระไตรปิฎกก็ตั้งไว้โก้ ๆ เห็นเขามีเราก็มี เอามาอวดกัน แล้วเรียนก็เรียน เพียงจำ ไม่ได้เรียนเพื่ออรรถเพื่อธรรม เพื่อการประพฤติปฏิบัติแก้ไขตัดแปลงตนเอง ให้เป็นคนดีขึ้นไปตามสายธรรมเลย เรียนก็เป็นแต่คนขุนทอง แก้วเจ้าขา ๆ ครั้นความประพฤติปฏิบัตินั้นเลวทรามยิ่งกว่าหมา มันใช้ไม่ได้นะ หมาเขาไม่ได้เรียนเขาทำชั่วยังเป็นอันหนึ่ง แต่เราที่เรียนมามากเท่าไรยังประพฤติตัวเลวกว่าหมา มันร้ายกว่าหมา มากนะมนุษย์เรา เราอายุหมาไหม ถ้าเราอายุหมาให้เราเรียนวิชาก็ให้รู้จักวิชานี้เป็นประโยชน์อะไรบ้างแล้ว นำไปทำประโยชน์ให้สมกับหลักวิชาที่เรียนมากก็จะเป็นประโยชน์ แล้วเราก็เหนือหมา

เราเลี้ยงหมาในบ้านเราไว้ได้นะเพราะเราสูงกว่าหมา ถ้าความประพฤติของเราสูงกว่าหมาไม่ได้อย่าเลี้ยงหมาไว้ในบ้านมันจะรำคาญตายแหละ เดี่ยวหมาโดดลงทะเลหมด เพราะกลัวเจ้าของเป็นเปรตเป็นผีให้เห็นทั้งเป็น เพราะทำตั้งแต่ความชั่วช้าลามกจนเปรตเต็มหัวใจ ๆ ตื่นตามาเข้าหาทำแต่ความชั่วช้าลามก เอาวิชาอันนี้ละ ได้วิชาที่สูง ๆ ยิ่งมียศถาบรรดาศักดิ์สูงเท่าไรแล้ว อันนี้ยังเป็นเครื่องส่งเสริมวิชานั้นให้มีอำนาจหน้าด้านมากขึ้น ๆ สุดท้ายปลายแดนก็ทำคนอื่นให้ล้มให้จมไปหมด เจ้าของเองก็จม ถึงเขาล่มจมตามชาติบ้านเมืองที่ไม่มีอะไรจะกิน ทุกข์จนหนโลกก็ตาม แต่เขาไม่ตกนรก ผู้ที่ไปคดโกงรีดไถ อวดอำนาจบาตรหลวงยิ่ง ๆ ใหญ่ ๆ ต่อเขานั้นแหละ แล้วกว้านเข้ามา ๆ ทั้งคดทั้งโกง ทั้งรีดทั้งไถ กินได้ทุกแบบทุกฉบับ ผู้นี้แลกลืนไฟเหล็กแดงเข้าสู่ภายใน พอลมหายใจขาดสะบั้นเท่านั้นตมเลย นรกมีหรือไม่มีไม่ต้องถาม กรรมท่านตัดสินเอง

ใครเป็นคนสอนไว้ธรรมเหล่านี้ พระพุทธเจ้าเป็นผู้สอนไว้ สวากขาตธรรมว่ายังงี้ แปลว่าตรัสไว้ชอบแล้ว พระพุทธเจ้าองค์ใดเคยโกหกโลกที่ไหน ไม่เคยมี มีตั้งแต่ธรรมที่สอนอย่างตรงไปตรงมา ถูกต้องตามอรรถตามธรรมทั้งนั้น ใครเก่งกว่าพระพุทธเจ้าก็เอา เก่งลงไปก็จมทั้งนั้น ๆ ศาสนาเอกไม่มีใครทัดเทียมพุทธศาสนาของเราได้เลย เพราะพุทธศาสนานี้เป็นศาสนาของผู้สิ้นกิเลสทุก ๆ พระองค์ มาตรัสรู้ธรรมเป็นโลกวิทูรู้แจ้งแทงทะลุไปหมด ไม่เหมือนศาสนาใด ๆ ที่เป็นคลั่งกิเลส มาสอนโลกก็สอนตามกิเลสที่มีอยู่ในใจ ผิด ๆ ถูก ๆ นั้นจึงเอาแน่นอนไม่ได้ การพูดทั้งนี้เราไม่ได้ตำหนิติเตียนศาสนาใดแต่พูดตามหลักความจริง คือศาสนาของคนมีกิเลสกับศาสนาของผู้สิ้นกิเลสแล้วต่างกันมากราวฟ้ากับดิน นี้เราได้พุทธศาสนาที่เลิศเลอมาแล้วเรายังมานอนใจอยู่หรือ พิจารณาดูซิ

ควรกราบไหว้ทำไมไม่กราบไหว้ คืนหนึ่งวันหนึ่งเป็นยังงี้ได้กราบไหว้พระพุทธเจ้าลองค์ใหม่ หรือกราบตั้งแต่ความโลภ ความโกรธ ความหลง วิ่งตามความโลภ ความ

โกรธ ความหลงทั้งวันทั้งคืนจนไม่มีป่าช้าที่จะเผา ไม่มีนรกที่จะให้พวกนี้ไปตก อย่างนั้น เหนือเรายินดี กราบพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ไหว้พระสวดมนต์แล้วให้พากัน นั่งภาวนาทำความสงบใจบ้างซิ ถ้าเราเป็นชาวพุทธจริง ๆ นะไม่เป็นชาวผี พุทธมาตั้งแต่ ปากแต่คอเฉย ๆ เป็นเพียงลมปาก

เมื่อถามว่าถือศาสนาใด ศาสนาพุทธ ๆ ลูกอยู่ในท้องก็คนแย่งแม่ออกมาพูด ปากเดียว ลูกตั้ง ๕ คนอยู่ในท้องก็มาแย่งพูดว่าถือศาสนาพุทธ ๆ แล้วเวลาการปฏิบัติ เหมือนเปรตเหมือนผีมันเข้ากันได้ไหมละ พิจารณาซิ ต้องปฏิบัติตัวตามหลักตามจริง บ้านเมืองของเรานี้จะมีความสงบร่มเย็นขึ้นอีกเยอะนะ ถ้าเรารักใคร่ใฝ่ใจในธรรม เดียว นี้มันรักใคร่ใฝ่ใจตั้งแต่กิเลสความลามกจากเปรต การประพฤติปฏิบัติตัวของแต่ละคน ๆ จนไม่มีศาสนาติดตัว มีแต่ความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะตัณหา มีแย่งมีชิง ไป ชิงดีชิงเด่น ชิงเลวความเดือดร้อนนั่นเอง แล้วมันก็จมไป ๆ ด้วยกันแล้วใครมา ครองความสุข ไม่มี

ถ้าต่างคนต่างนำธรรมนี้เข้าไปปฏิบัติ กำจัดความผิดพลาดของตัวเองไปวันหนึ่ง คืบหนึ่ง จนกระทั่งเราชินต่อนิสัยในการฝึกหัดตัวเองแล้ว บ้านเมืองของเราจะมีความ สงบร่มเย็น สำหรับคนมีพุทธศาสนาประจำตัว นี้เราควรจะให้มีความหมายพุทธศาสนา ประจำตัวในชาวพุทธของเราบ้าง อย่าให้มีแต่ลิง ค่าง บ่าง ชะนี มีเปรต มีผี มียักษ์ มี มารเต็มบ้านเต็มเมือง ไปที่ไหนจนดูกันไม่ได้นะ ทุกอย่างมันเลยเถิดไปหมด มันไม่อยู่ใน ความพอดีเพราะไม่มีธรรมในใจ อะไรก็ผาดโผนโจนทะยาน ความโลภก็โจนทะยาน ความโกรธ ราคะตัณหาไม่มีคำว่าพอ การอยู่ การกิน การใช้ การสอยไม่มีประมาณ เป็น ความรื่นเริงบันเทิง กลายเป็นนิสัยสันดานที่เลวไปเรื่อย ๆ แล้วกุลบุตรสุดท้ายภายหลัง ก็เดินตามรอยของพ่อของแม่ ของผู้ใหญ่ ก็กลายเป็นเด็กเสียไปด้วยความฟุ้งเฟ้อเห่อ เหมิไปตาม ๆ กัน มีความหมายอะไร

เราต้องมีกฎมีเกณฑ์บ้างซิ การอยู่ให้อยู่ด้วยความพอดีบพอดี อย่าหาสร้างหอ ปราสาทไปแข่งหอปราสาทสวรรค์นะ ตายแล้วเขาก็มีแต่โลงผีเท่านั้นแหละเอามาใส่ แล้วก็ประดับประดาด้วยดอกไม้ธูปเทียนในโลงผี แล้วมีความหมายอะไร เราสร้างแต่ บาปแต่กรรม โลงผีก็มีแต่ร่างกระดูกของเรา ใจของเราไปจมลงในนรกนั้น นิมนต์พระ มาสักก็พันองค์ก็ไม่มี ความหมายอะไร เพราะบาปอยู่กับหัวใจเรา หัวใจไม่ได้อยู่ในโลงผี นะ โลงผีนั้นมีแต่ร่างเท่านั้นเอง หัวใจนี้ไปแล้วด้วยอำนาจแห่งบุญแห่งบาป

ถ้าเราทำบาปใจลงแล้วลงนรก ถ้าเราทำบุญใจไปสวรรค์ พรหมโลก นิพพานไป แล้ว ไม่ได้มาอยู่ในโลงผีนะ เรื่อย่าตื่นโลงผี สร้างบ้านสร้างเรือนอะไรไม่พอ อันนั้นก็ ไม่ดี อันนี้ก็ไม่ได้ สร้างมาแข่งกันหาอะไร ตายแล้วก็เท่ากับโลงผีเท่านั้น บ้านของเราเท่า

โลงผีนั่นเอง เอาไฟไปเผานั่นแหละ ไม่เอาตีกรามบ้านช่อง สมบัติเงินทองอะไรไปเผา
กัน เราไม่เคยเห็น เห็นตั้งแต่เอาฟืนเผากัน ถ่านเผากันหรือไฟฟ้าก็แล้วแต่จะเผา
กันเท่านั้น นอกนั้นก็ทิ้งไว้อย่างนั้น แล้วผู้อื่นมาสับแทนกันไป ถ้ามันหลงแบบเดียวกันอีก
มันก็เป็นแบบเดียวกันอีก แล้วตามรอยกันลงนรกหมกไหม้จนจบไปหมด ๆ มันสมควร
แล้วหรือเราเป็นลูกชาวพุทธ ขอให้ท่านทั้งหลายพิจารณา

การกล่าวทั้งนี้กล่าวด้วยความเมตตาสงสาร เพราะมองดูที่ไหนมันจนจะดูไม่ได้
นะดูชาวพุทธในเมืองไทยเรา มันผาดโผนโจนทะยาน การอยู่การกินก็ผาดโผนโจน
ทะยาน การใช้การสอยทุกสิ่งทุกอย่าง แม้แต่ห้องเดียวเท่านั้นเครื่องแต่งตัวของคน ๆ
หนึ่งจนหาที่ไว้ไม่ได้ ห้องเดียวนั้นเต็มไปหมดเครื่องแต่งตัว ซ้อมาสองวันสามวัน ใช้
สองสามวันทิ้ง ๆ ซ้อมใหม่ ๆ มันเป็นบ้ำอะไรกันนักหนา เมืองไทยเรานี้ทำไมจึงฟุ้งเฟ้อ
เห่อเหิมจนลืมนื้อลืมนตัว ให้พากันระลึกบ้างนะ ธรรมท่านเตือน เราจะลุ่มจมด้วยสิ่ง
เหล่านี้แหละ ความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมจะพาเราให้ลุ่มจมทั้งชาติเราจนได้

ถ้าเรามีความรู้จักมัจฉะสัจจะไม่ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม รู้จักการอยู่ การกิน การใช้ การสอย
ด้วยความมัจฉะสัจ ความพอเหมาะพอดีแล้ว เมืองไทยเรานี้จะค่อยฟื้นขึ้นมาได้ ๆ แล้ว
ท่านผู้นำก็นำเพื่อเป็นคนดี เพื่อความแน่นอนนามันคงแก่ชาติไทยของเรา ไร่เราก็เป็นผู้
ทำลายชาติเสียเองด้วยความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมทั้งหลายนี้ มันเข้ากันได้หรือกับผู้นำเขามี
เจตนาช่วยเต็มกำลังความสามารถ เราเป็นชาวบ้านชาวเมืองเพื่อจะอยู่ร่มเย็นเป็นสุขกับ
ท่านก็ให้ฟังเสียงผู้นำที่ดี อย่าฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเกินเนื้อเกินตัว มันเสีย เสียเรานั้นแหละ
ไม่ได้เสียใคร

อย่างทีเทศน์เวลานี้หลวงตาไม่ได้เสียนะ ผู้ทำผิดนั้นแหละเสีย ใครก็ตามทำผิด
ลงไปผู้นั้นแหละเสีย หลวงตาไม่ได้ทำผิดหลวงตาไม่เสีย พระพุทธเจ้าและสาวกทั้ง
หลายท่านไม่เสีย ท่านสอนเต็มเม็ดเต็มหน่วยด้วยความเมตตาล้วน ๆ ต่อโลกต่อสงสาร
ใครยึดถือตามหลักธรรมของท่านไปปฏิบัติ ผู้นั้นก็เป็นคนดีแล้วพ้นจากทุกข์เป็นลำดับ
ใครไม่ฟังเสียงท่าน เห็นว่าเป็นของเล่น ของไม่มีราค่าราคา คนนั้นก็หมดราค่าจมนไปเลย
ไม่มีประโยชน์อะไร ก็มีเท่านั้น

การสอนทั้งนี้สอนพี่น้องทั้งหลาย เราถือว่าเราเป็นคนเดียวกัน สัพเพ สตฺตา อัน
ว่าสัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น แล้วใครก็รักสุข
เกลียดทุกข์เหมือนกัน จะไปหาทางทุกข์ไปทางเส้นใดก็ต้องได้สอนกัน ไปหาทางทุกข์
ทางบาปทางกรรม ก็ไปสร้างบาปสร้างกรรมสร้างความผิดนั้นแหละ ถ้าไปในทางที่ดีก็
สร้างคุณงามความดี การให้ทาน รักษาศีล ภาวนา อย่าปล่อยอย่างวางประจำชาวพุทธเรา

เราจะได้มีสิริมงคลประจำจิตใจสมชื่อสมนามว่าเราเป็นชาวพุทธ ให้พากันพิจารณา และนำไปปฏิบัตินะ

เวลาจะหลับจะนอนก็ควรจะให้หัวพระสวดมนต์ เสร็จแล้วให้ทำความสงบใจ ใจของเราตั้งแต่ตื่นนอนมันติดมันติดมัน ประจุขึ้นมาไม่หยุดไม่ถอยเลย ติดเครื่องไม่ติดเครื่อง มันประจุขึ้นมาแล้วจนกระทั่งหลับมันก็ไม่หยุด ให้พักเครื่องมันด้วยภาวนา ทำความสงบใจวันหนึ่ง ๆ ทีนี้เวลาเราภาวนาไปใจของเราจะสงบ ๆ บางรายจะแสดงความแปลกประหลาดอัศจรรย์ขึ้นมาภายในจิตใจโดยไม่ต้องสงสัย พอใจได้ปรากฏธรรมสัมผัสใจแล้วจะมีความตื่นเต้นตัวเอง จะซึมซาบในธรรมทั้งหลาย การทำบุญให้ทานที่ทำมาโดยปกติ กำลังวังชาของการภาวนาหนุนใจให้มีความแข็งแกร่งขึ้นในเรื่องการให้ทาน การรักษาศีล ขึ้นชื่อว่าความดีทุกด้านมีกำลังใจที่จะทำได้หมด และพอใจที่จะละความชั่วช้าลามกไปโดยลำดับเพราะธรรมเข้าถึงใจ

ถ้ามันไม่เข้าถึงใจมันก็เลอะ ๆ เทอะ ๆ ไปหมดละซิ ให้ธรรมเข้าถึงใจบ้างซิถ้าอยากเป็นคนดีมีราคาทั้งชาตินี้และชาติหน้า ไม่ใช่เราเกิดในชาตินี้เกิดชาติเดียวตายชาติเดียว เราจะเกิดไปอีกตั้งกี่ปี ตายไปอีกตั้งกี่ปี ถ้าเราเชื่อกิเลสแล้วจะตายกองกันนี้ตลอดไป ถ้าเชื่อธรรมพระพุทธเจ้าแล้วธรรมนั้นแล ความดีงามนั้นแลจะจุดจะลากเราให้หลุดพ้นจากทุกข์ไปโดยลำดับจนถึงพระนิพพาน เรียกว่านิพพานธาตุ พ้นแล้วจากความทุกข์ทั้งหลาย คือธรรมเท่านั้นเป็นผู้จุดลาก กิเลสไม่มีจุดลากใครให้ไปสวรรค์ นิพพาน นอกจากจุดลากให้จมลงนรก จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายจดจำไว้ให้ดี

วันนี้ตั้งหน้าตั้งตามาแสดงให้ท่านทั้งหลายได้คิดได้อ่าน เพราะการปฏิบัติมาเรียกว่าเรารอดเป็นรอดตาย เป็นแดนตายมาในการปฏิบัติ ไม่มีใครรู้ใครเห็นเราอยู่ในป่าในเขานั่นนะ อดก็ตามอึดก็ตาม แต่ความพากเพียรมุ่งมั่นต่ออรรถต่อธรรม ต่อแดนพ้นทุกข์นี้เต็มหัวใจ เพราะฉะนั้นการอยู่ การกิน การใช้ การสอยของผู้ที่บำเพ็ญธรรมหนักในธรรมแล้วจึงไม่มีปัญหาอะไร อยู่ได้ กินได้ ไปได้ มาได้สะดวกสบาย ทุกข์ขนาดไหนก็ไม่เห็นว่าเป็นความทุกข์ เพราะความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าต่อมรรคผลนิพพานรุนแรงมาก ลบความทุกข์ทั้งหลายที่ประกอบความพากเพียรนั้นไปได้โดยสิ้นเชิง

ธรรมเหล่านี้ที่เราทำมานี้รอดเป็นรอดตายมาสั่งสอนพี่น้องทั้งหลาย ไม่ได้ปฏิบัติไปแบบลุ่ม ๆ ดอน ๆ สุ่มสี่สุ่มห้าแล้วมาโกหกท่านทั้งหลายนะ เราไม่ได้โกหกเราปฏิบัติเป็นอย่างนั้นจริง ๆ แทบเป็นแทบตาย เวลาได้มาก็ถึงใจ สมเหตุสมผลกัน จึงได้เทศน์ให้พี่น้องทั้งหลายฟังอย่างถึงใจในวันนี้ ขอให้นำธรรมะเหล่านี้ไปพิจารณาธรรมนี้หลงตาเป็นที่แน่ใจว่าไม่ผิดไม่พลาด การแนะนำสั่งสอนพี่น้องทั้งหลายในธรรม

ทุกชั้น ออกมาจากจิตใจ ถอดออกมาจากจิตใจที่ได้ปฏิบัติและรู้เห็นมาแล้วทั้งนั้น ไม่มีธรรมใดที่จะมาลูป ๆ คล่า ๆ พอที่จะมาหลอกลวงพี่น้องทั้งหลายให้ผิดพลาดไป

เอาละวันนี้แสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่ธาตุแก่ขันธแก่เวล่ำเวลา จึงขอฝากธรรมทั้งหลายนี้กับท่านทั้งหลายไปเป็นมรดกประจำวันประจำคืนของตน การทำบุญให้ทานอย่าตระหนี่ถี่เหนียว คนตระหนี่ถี่เหนียวเป็นคนตีตันอันตู่ เกิดอยู่ในชาตินี้อย่างน้อยก็ไม่มีเพื่อนมีฝูงเพราะความเห็นแก่ตัว ความตระหนี่ถี่เหนียวเป็นความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวแล้วก็เห็นแก่ได้ เห็นแก่ได้ได้ทางไหนก็เอาขอแต่ให้ได้ก็พอ เพื่อนฝูงก็เกลียด ใครไม่อยากจะคบค้าสมาคมเพราะเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ เอารัดเอาเปรียบ ให้มีการทำบุญให้ทานเป็นจิตใจอันกว้างขวาง ไปที่ไหนเพื่อนฝูงมีมาก อยู่ในมนุษย์เรานี้ก็มากนะคนมีจิตใจกว้างขวาง ไปโลกหน้าไม่สงสัย คนที่มีบุญกุศล ศีล ทานแล้วไปเกิดสถานที่ดี คดีที่สมหวังทั้งนั้น ไม่เหมือนคนที่ตระหนี่ถี่เหนียวหาบแต่บาปแต่กรรมเข้าสู่ใจ ตายแล้วจมลงไปเลยอย่างนี้ อย่าให้มีนะ

ขอฝากธรรมเหล่านี้ไว้กับท่านทั้งหลาย แล้วฝากจิตตภาวนา การอบรมจิตใจอย่าปล่อยอย่างวาง อันนี้เลิศเลออยู่ที่ใจนะ ใจถ้าลงได้สัมผัสสัมพันธ์กับธรรมที่เกิดขึ้นจากการภาวนาแล้วจะตื่นเต้นภายในใจ วันหนึ่ง ๆ จะไม่ลืมนะ มันหากดูดีมอยู่ภายในใจ ซึ่งเป็นธรรมอันประเสริฐที่ตนรู้แล้วเห็นแล้ว ผ่านมาแล้วนั่นแล แล้วก็เพิ่มกำลังขั้นอีกก็เป็นผู้แน่นอนนามั่นคงต่อศีลต่อธรรม ต่อมรรคผลนิพพาน ตายแล้วก็ไปสวรรค์ พรหมโลก นิพพานได้โดยไม่ต้องสงสัย

การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่ธาตุแก่ขันธ แก่เวล่ำเวลา ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ

อ่านธรรมะหลวงตาวันต่อวัน ได้ที่ www.luangta.com